

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
з Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тижні 5 1/2 долара, або 10
рублів; з виплатою що субо-
ти 4 1/2 долара, або 9 рублів.
Щоденне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очи і душу ма впреш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Руслановх псалмів М. Пашкевича

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5 1/2 год. пополудня.
Редакция, адміністрация і
експедиция «Руслана» при ул.
Оссолінських ч. II, (партер)
(фронт від ул. Тихої), Експе-
диция місцева в Агенції
Соколовского в насажі Гав-
мана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—

Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Чи се о славянську політику розходить ся?

(X) Перед роком з понуки московских славянофілів відбули ся славянські зїзди в Петербурзі, у Варшаві, в Празі і у Львові, котрими московські славянофіли бажали подвинути занепавшу після японської війни Росию і в тій цілі здобути собі вплив поміж австрійськими Славянами. Сї змаганя названо новим іменем «новославизму», що би тим легше заманити на мниму нову дорогу славянські народи в Австрії, котрі ведуть боротьбу о свою рівноправність. Утворив ся в австрійській державній раді з псуки д-ра Крамаржа і Глебовіцького комітет приготуваний, розпочали ся сходи і переговори з ріжними парламентарними стороництвами, в котрих находили ся представники славянських народів, відбували ся наради, одначе вислід сих заходів був невеликий мимо великої запопадливости д-ра Крамаржа. Сей честилубивий але непостійний і нещасливий провідник молодочехів думав тим способом відвернути бачність політичних кругів від бистрого занепаду свого стороництва і підорване своє становище політичне скріпити авреолою славянофільських зїздів і союзів. Але навіть в чеськім парламентарнім союзі д-р Крамарж не міг зробити для сего новославизму успішної пропаганди, бо крім молодочехів не одушевляли ся сею ідеєю ані христ. сусп. чеські послы ані чеські хліборобники, а з полудневих Славян лише з давна мо-

сковфільствуючий бурмістр Любляни, ліберальний Словінець др. Грібар подав руку д-рови Крамаржови до сїй роботи.

Легко зрозуміти, що «Русский клуб», в котрім др. Глебовіцький грав на першій скрипці, одушевив ся сею ідеєю, що до сего пристав і др. Дудикевич, бувший голова «Русского клуба соймового», бо тут для «русских Галічан» розкривали ся нові надії на всякі «пособія». Тимчасом укр.-русский клуб відказав ся рішучо від усякої участі в славянофільських зїздах не так задля того, що московські славянофіли не признали національної окремішности укр.-русского народу і визначали для єго представників місце в московській секції, як радше для того, що все ще укр.-русский клуб числив у своїх змаганях на парламентарну поміч німецьких стороництв і плив з сею струєю та задля того навіть остро осуджено виступ д-ра Окуневского в Празі, котрий там в принагідних зборах одушевляв ся славянофільством.

Польске коло офіційально вправді не прилучило ся до сих новославянських змагань, але поодинокі члени єго і инші політики брали участь в зїздах, виголошували промови й тоасти, а у Львові і у Варшаві устроювано шумні бенкети для московских славянофілів. Понукою до сего було роздратованє Поляків прускою політикою в Познаньщині, проти котрої союз з Росиею видавав ся їм певним заборолом, а крім того сподівали ся і в Росії досягнути деякі важні для культурного розвитку свого народу уступки.

Тимчасом небавом після вторішних всеславянських зїздів виявило ся, що мос-

ковські славянофіли придумали вправді нову назву — новославизм, але єство остало давнє, що они не покинули своєї обединительної і обрусительної ідеї, а се можна було прослідити не лише на примінюваню сїй давньої обединительної і обрусительної методи на Україні, але й Поляки в Росії відчували се вельми болючо на собі.

Отже хоч Поляки і в Росії і в Австрії остигли для сего новославизму, то всеж таки др. Крамарж і сего року з Глебовіцьким, Дудикевичом і Грібаром відбули паломництво до Петербурга, що би се вихиснувати для своїх парламентарних змагань у Відні.

З упадком кабінету бар. Бека молодоческа політика вельми потерпіла, Чехи втратили вплив на державні справи, а німецький вплив почав зростати за міністерства бар. Бінерта. Промахи чеських послів в часі австрійсько-сербского спору о Босну й Герцоговину ще більше погіршили положенє Чехів. Показало ся, що таки ліпше поводило ся їм за Бар. Бека, коли в раді Корони засідали міністри Фідлер і Прашек. Щоби здобути утрачений вплив, др. Крамарж довів до злуки чеського парламентарного союзу з південними Славянами, котрим також блисла надія осягнення становища свого міністра-земляка, приступив до сїй злуки також «русский клуб» і так втворив ся великий Славянський Союз, званий звичайно в дневниках Славянскою унією.

Роблено заходи, що би втягнути до сего Союзу також польске коло, однак реальні польські політики не дали ся замани-

Сільвіо Пелліко.

Із днів мого тюремного життя.

(Le mie prigioni).

З італійської мови переклав
Володимир Держирука.

(Дальше).

LXVII.

Недогода з ланцюхом на ногах не давала мені спати й відкопувала моє здоровлє. Шілер радив жадати оглядин й заявляв, що обовязком лікаря є: казати ланцюх зняти.

Якийсь час не слухав я його, опісля поступив після його ради і просив лікаря, що би зняв з мене ланцюх, хоч на кілька днів, що би се вернуло мені добродійство сну.

Лікар одвітив, що моя горячка не є ще в такій степені, що би відповідала могому бажаню і що кінче треба привикати до кайданів.

Ся відповідь обурила мене, я був огірчений, що надармо просив.

— Бачите, се успіх, який я одержав за вашою радою, — сказав я до Шілера.

Я мусів певно, сї слова говорити досять строгим тоном, коли простий, добрий чоловічина чув ся ними обидженим.

— Ви є гнівливий, закликав він, — бо уносите ся задля відмовної відповіді, а мене обурює се, що ви поступаєте супротив мене так строго.

Опісля почав він довгу проповідь:—Великодушні люди шукають своєї величи в тім, що не

уносять ся задля відмовної відповіді, що не уносять ласки й соромлять ся цілої купи дрібничок. Все є санітниця! Пуста велич! Лише поймає правдивої гідности! Правда гідність лежить по більшій часті в тім, коли чоловік стидать ся злих учинків.

Сказав се й вийшов, а при тім зчинив пекельний лоскіт ключами.

Се мене вразило. — Справді, ся проста отвертість подобаєть ся мені — сказав я. — Вона пливе із серця так, як його порада, як його співчутє. А чи ж він не говорив мені правди? Кілько то низьких склонностей називаю я гідностию, а вони є собі тільки гордостію!

Коли надійшла пора обїду, казав Шілер Кунді внести до середини тарїлки й воду, а сам лишив ся біля дверей. Я закликав його.

— Мені віколи, — одвітив мені сухим тоном.

Я підвів ся з тапчави, приступив до нього і сказав:

— Як хочете, щоб мені їда прийшла в пожиток, то не робіть такої лихої мінї.

— Якуж міню маю робити? — спитав він горячо.

— Веселу, ввічливу — одвітив я.

— Нехай живе веселість! — Закликав він. — І коли се вам вричнить ся до смаку, коли би навіть треба було погуляти, то я зроблю се сейчас.

Пратім почав він з вдоволенем підкидати свої довгі ноги, що я майже заносив ся від реготу. Я сьміяв ся, та в серцю чув я зворушенє.

LXVIII.

Одного вечера стояли ми з Оробонім біля вікна й нарікали взаїмно на голод. Говорили ми

притім трохи голосно, тож варта закричала на нас. Надіспектор, що на нещастє переходив мимо, уважав своїм обовязком веліти прикликати Шілера й скартав його, що він не стараєть ся нас держати в спокою.

Шілер прийшов до мене гнівливий і, нарікаючи, казав мені не говорити більше крізь вікно. Він жагадав, що би я йому на се дав приреченє.

— Ні, — одвітив я — сего вам не можу обїцати.

— О, до дїдька! — кричав він. — Мені відмовити, мені!.. А я через вас дістав прокляту научку!

— Ся научка, яку ви дістали, болять мене вельми, мій любий Шілер, та я не хочу вам обїцувати щось такого, про що напевно знаю, що не додержу.

— А чомуж ви не додержите?

— Бо я не можу; та безнастанна самота є такою мукою для мене, що я не буду в силі оперти ся потреби нерав видати в сїй тюрмі хоч один звук й довести сусїда до відповіді. А коли б сусід мовчав, то зверну мої слова до решітки мого вікна, до чортів, що маячать переді мною, до перелїтаючих птиц.

— До чорта! То ви не хочете мені обїцати?

І кинув вязку ключів на землю й кричав безнастанно:

— Дїдько, дїдько!

(Дальше буде).

ти рожевими надіями а воліли остати на сій дорозі, котра все вела їх до конкретних добутків.

Щоби тим лекше греднати для своіх змагань всі славянські сторонництва а особливо й українсько-руський клуб, виступив Слав. Союз з наглим внесенем в справі хліборобского банку для Босни (п. Шустершіча) і тим внесенем закрито властиву ціль (поваленя кабінету бар. Бінерта і висуненя коаліційного міністерства) з одного боку плащиком славянських почувань для населеня в Босні, а з другого боку плащиком оборони мужицких інтересів проти лихварского визиску. На ті популярні о-клики, котрі відношено і в розправі над внесенем Шустершіча, дав ся заманити і укр.-руський клуб і соціал-демократичний союз та пішли в підмогу Слав. Союзови в боротьбі проти бар. Бінерта. Укр. руський клуб, котрий доси плив усе з німецкою струєю, не хотів чути про союз з полудневими Славянами, вважаючи їх клерикалами, розлучив ся з москвичами задля їх змагань русофільських, не хотів навязувати зносини з Чехами, вважаючи їх прислужниками польского кола, відкрив нараз в собі славянські почування для боснійских селян, опинив ся разом з москвичами, але в дійсности в цілі поваленя барона Бінерта.

Таке угрупованє опозиції наробило чимало трудностей правительству, одначе обчисленя на упадок кабінету бар. Бінерта при всіх перепонах вельми сумнівні що до висліду. Недільне послуханє бар. Бінерта у цісаря розвіяло надії опозиції на вислід єї змагань. Цісар не тільки висловив міністрови-президентови повне вдоволенє, але й признанє членам кабінету, котрі своїми голосами причинили ся до відклоненя внесеня Шустершіча і зазначив при тім, що ся справа не насуває найменшої причини до висновуваня послідовностей із сего. Тим способом заявив цісар своє довіре кабінетови бар. Бінерта а з сего можна вивести ся, що жертвою пересилени, яке могло би настати тепер в держ. раді, упа би скорше парламент, як кабінет бар. Бінерта, проти котрого веде ся боротьба під покрішкою славянської політики.

Огляд часописий.

(„Буковина“ про розлом укр.-руск. клубу парламентарного. Суд „Громадского Голосу“ над рускими послами і єго ради для них).

(Конець).

В ч. 23 „Гром. Голос“ розумєє дальше над питанєм „Що діяти нашим радикальним послам“ і подавши звістку про розлом укр.-руск. клубу, висловлює погляди, котрі варто з цікавості прочитати в цілости:

„Діло“ раде виступленю буковинських послів з українського клубу, та звалоє на них тепер усю вину за недомаганя того клубу. Се справедливо лише по часті. Що буковинські українські послы — прислужники правительства буковинского, а через те й центрального — репрезентували в клубі напярм — дуже шкідливий(?) для загальної української справи і мали фатальний(?) вплив на політику клубу, се було звісно давно, і на се нарікали опозиційні національно-демократичні послы, з котрих деякі давно висловлювали й перед нами горяче бажанє, аби буковинські послы виступили з клубу (і були з ним лише звязані союзом). Алеж буковинські послы, — котрі чинили ледви п'яту частину клубу тай (окрім Василька), не представляли ніяких політичних таланів, — не могли би були мати на клуб того фатального впливу, як би не наїшли були в клубі спільників своїх між національно-демократичними послами. Таких спільників, і то: або потайних клерикалів (!) і реакційників, або людей „степенних“, вигідливих і кар'єристів, або вреніт і коротковорих, хитких політиків, находило ся між національно-демократичними послами, при різних нагодах, чимало — більше ніж половина всіх національно-

демократичних послів — і при їх то підмові верховодили не раз у клубі буковинські послы з Васильком на переді.

„Всі названі національно-демократичні послы з Галичини — властиво нічим не ліпші від буковинських українських послів і клуб галицко-український ані раз не став би ліпший, і значить, українська справа не виграла би ані трохи, як би клуб той складав ся далі з усіх дотеперішних галицко-українських членів, — національних демократів і радикалів. А спеціально для радикалів такий клуб не то не був би безпечний, але просто був би шкідливий для них і для радикальної справи — ще в більшій мірі, ніж перше, а то тим, що згадані в горі непевні елементи в клубі готові прикинути ся на час ярими опозиціоністами (оно тепер легко й по-платно, бо проти Бінерта зняла ся вже остро мало не половина парламенту!) лише для того, аби приспати чуйність дійсних радикалів і скомпромітувати їх перед їхньою, радикальною програмою, тай перед народом.

„Ось чому ми гадаємо, що наші радикальні послы повинні доконче виступити з галицко-українського клубу та в купі з п. Трильовским заснувати власний, радикальний клуб, котрий поступав би солідарно з рештою послів українських лише в справах безперечно корисних для поступу українського народу, а при тому згідних із радикальною програмою або бодай не противних їй, а поза те змагав би жвавіше в напярмі чисто радикальним, заступаючи поперед усього інтереси наших селянських мас, — голов-но, звісно, економічні, аграрні. На сім виграла би не лише наша радикальна партія, але й робучий український нарід і навіть загальна українська справа, бо інші послы, бачучи змаганя наших, мусіли би й собі достроїти ся до них більше, аби не втратити симпатій робучих українських мас і дійсно поступових українських діячів.

„Ми гадаємо, що й національно-демократичні послы з Галичини повинні поділити ся на два клуби: рішучих опозиціоністів або поступовців, і рішучих опортуністів (се найделікатніша назва для них!). І ще лишив би ся мабуть і хвіст — кількох дикіх. Нехай кожда з сих груп покаже все, що може, але нехай і відповідає за свої промахи сама. Українській справі такий поділ, — по засаді: свій до свого! — не пошкодив би, бо всіж они були би з собою в союзі тай старали би ся, більше, ніж тепер, випередити одна одну бодай у чім тім, кориснім для всеї української нації.

„В усякім разі для наших послів-радикалів крайна пора — направити фатальну помилку вступленя їх до спільного українського клубу, — крайна пора увільнити ся з обійм, котрі не мало що задушили і їх українську радикальну справу, себ то в першій лінії справу наших селян. Бо, чи не сором же се для української репрезентації, що парламент австрійський розбиває ся о справу селян сербских (!?) а не наших українських? Чи она так мало подбала по інтереси наших селян? Тай чи не були би ми тепер ближше сеї цілі, якби наші радикальні послы не вступали були до українського клубу, а на власну руку бороли ся за інтереси наших селян?... Тепер се буде тяжше, але всеж таки оно не невозможно...

„Само собою розуміє ся, що з виступленем наших радикальних послів з українського клубу, жде їх далеко тяжка праця, відповідальність, а поперед усього доконечність тісної солідарности й дисципліна. Розуміє ся, що багато реального наша мала парламентарна група — з чотирох послів! — не вдіяла би. Але ідейно могла би она зробити дуже багато — розуміє ся, при невсипуцій думці й праці, — вже самими промовами. Трясже колись посол Пернерсторфер — сам один — Австрійцю, до самих підвалів (!) (дужче, ніж се робить тепер увесь соціально-демократичний клуб із 89 послів, серед котрих пропав на жаль і колишній Пернерсторфер, зі своєю сьміливістю, незалежністю й таланом!), чомуж би не могли робити подібного наші чотиря послы? Чому не могли би трясти (!) Австро-Угорщиною тай Росією ізза України — підгоняючи до тогож інших українських послів. Чоловік усе може, що лише хоче... А таланів (?) між нашими послами не хибує (!)“

Ми навели в цілости се розумованє „Гром.

Голосу“, щоби наша суспільність могла переко-нати ся о безмежній зарозумілості радикалів, котрі нагадують сего цигана, що мовляв, „нема нігде правди, лише у мені і в Бозі трошка“. Отже й клуб лише стільки варт, що в нім є радикали і то они не можуть нічого вдіяти через клерикалів і тому повинні виступити! З Богом Парасю — се повинні були давно зробити, бо як раз они були перепонною до осягненя хочби дрібних овочів дволітньої політики в держ. раді.

„Гром. Голос“ навіть земельний банк гіпот, котрий укр.-руск. клуб уважає великим придбанем, називав шкідливим для селянських інтересів (не сумлінно ведений може справді заподіяти багато шкоди. *Ред. Русл.*) — а тимчасом „Діло“ в ч. 127 запінене із скреготом субів напало єму лише питомим способом на „Руслана“, що по-жирає овочі опозиційної політики! Шкода лише, що не навело сих овочів опозиційної політики! Отся лють народно демокр. органу є найкрасшим доказом, що не має на се найменшого розумного аргументу і воює лише плюгавими і пустими висловами.

Отже на таку писанину не стоїть відпові-дати.

Державна рада.

На початку вчерашнього засіданя посольської палати звістив президент, що п. Каліна зголосив нагле внесенє з домаганем предлоги начерку боснійської конституції, але пристав на те, щоби се внесенє розважувало по скінченю першого читаня предлоги про фінансовий начерк. В дальшій розправі над правительственними фінансовими начерками забрав голос п. Хоц і критикував предлогу а обговорюючи справу міністра Жачка заявив, що повинен був уступити, позаяк найшов ся в суперечности з ческими сторонництвами. На тім замкнено розправу. Генеральний бесідник „за“ п. Гесман, заявив, що наслідки виборчої реформи повинні виступити також в бюджетовій і податковій політиці. Предлога фінансового начерку є невдоволяюча і з парламентарного згляду неможлива. Вказав на конечність оподаткованя також економічно сильніших живел і сказав, що невозможно звалювати все на посередні податки. Треба буде взяти ся до ряду безпосередних податків. Предложена підвижка податку від пива є неможлива до при-нятя. Також намірена санація краввих фінансів є невдоволяюча. Необходним є також, щоби з огляду на фінансову нужду країв, застановлено ся поважно над „modus vivendi“ обох народностей, поселених в найбогатшій краю Австрії. Бесідник звертає ся з зазивом до ческих послів, яких опозиція зовсім без цілі, щоби поступали в хосен порозуміня і нормальної праці державної ради і сойму. Підносить, що христ.-суспільники не є правительственным сторонництвом, але треба оглядати ся на се, що слідує, коли правительство буде повалене. Мимо всіх трудностей сильне парламентарне правительство є необхідно, але коаліція мусить мати можливість єствованя а до сего конечне є порозумінє народів. Передовсім звертає ся до Чехів, яких абсолютна негация є головним жерелом злого і спинає порозумінє. Підносить потребу тревалого правительства і сталого напярму. Опісля полемізував з соціалістичним сторонництвом, яке хоче викликати незгоди серед буржуазійних сторонництв. Вкінци ствердив конечність, щоби фінансова комісія ще в літній сесії завяла становище що до головних начерків податкової реформи, так, щоби до 31. грудня можна дійти до успіхів і охоронити краї від погубного хаосу. Генеральний бесідник „проти“ п. Ренер вказав на розярене, яке викликала ся предлога серед пролетаріяту; заявив, що соціалісти поборять ту предлогу правительства всіми способами. Що тикає ся санації краввих фінансів, вказує на євстуюче виборче право до соймів; серед таких услівій соціалісти не ухвалять нових податків для санації краввих фінансів. На тім закінчено наради і в голосованю переказано правительственну предлогу осівній комісії після внесеня Гломбінського.

Потім почала ся розправа над нагlostию внесеня п. Каліни. По умотивованю нагlosti внесенням заявив президент кабінету бар. Бі-

